

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

Creative Leadership of School Administrators in Network Center 6
under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 7

พชรพรรณ บิลไธสง¹ และ สุนทร โคตบรรเทา²

วิทยาลัยนครราชสีมา

Phatcharaphan Binthaisong and Sunthorn Kohtbantau²

Nakornratchasima College

Corresponding Author E-mail :6704030302006@nmc.ac.th

(Received: 10 November, 2025; Edit: 27 November, 2025; accepted: 27 November, 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามตำแหน่งและระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 168 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน และสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านแรงบันดาลใจไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา, ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7

Abstract

The objectives of this research were to: (1) study the level of creative leadership of school administrators in Network School Center 6 under the Office of Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area 7, and (2) compare the creative leadership of school administrators in Network School Center 6 under the Office of Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area 7, classified by position and educational level. The sample group consisted of school administrators and teachers in basic education institutions under Network School Center 6, Office of Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area 7, in the academic year 2025, totaling 168 participants. The sample size was determined using Krejcie and Morgan's sampling table and selected through stratified random sampling. The research instrument was a five-point rating-scale questionnaire, which yielded a content validity index (IOC) ranging from 0.67 to 1.00, and an overall reliability coefficient of 0.98. The statistical methods employed for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The research findings revealed that

1. The overall level of creative leadership of school administrators in Network School Center 6 under the Office of Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area 7 was at a high level. Considering each dimension, all aspects were rated at a high level. The highest mean scores were found in the following order: inspiration, vision, and imagination.

2. The comparison of creative leadership classified by position showed statistically significant differences at the .05 level, both overall and in each dimension. When classified by educational level, the overall creative leadership also differed significantly at the .05 level, except for the dimension of inspiration, which showed no significant difference.

Keywords : School Administrators and Teachers in Educational Institutions, Creative Leadership of School Administrators, Office of Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area 7.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 ได้กำหนดภารกิจของสถานศึกษาในทุกด้านเพื่อให้สามารถบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยเฉพาะบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร เนื่องจากภาวะผู้นำเป็นองค์ประกอบหลักในการขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียนให้พัฒนาอย่างมีทิศทางและเป็นระบบ (รัชฎาภรณ์ อัครจันทร์, 2560)

ในยุคแห่งการแข่งขันสูงทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยี ประเทศไทยจำเป็นต้องอาศัยแนวคิดใหม่และความคิดสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาและปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง การสร้างสรรค์ถือเป็น

ความสามารถทางสติปัญญาที่ทำให้เกิดแนวทางใหม่หรือนวัตกรรมที่ดีกว่าเดิม ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาตนเอง องค์กร และประเทศชาติ ทำให้องค์กรทุกแห่งต้องการผู้นำที่มีคุณลักษณะเหมาะสมและมีพลังบวกเพื่อพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จอย่างมีคุณภาพ (รัชฎาภรณ์ อัครจันทร์, 2560) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์หมายถึงความสามารถของผู้นำในการสร้างแรงบันดาลใจ กระตุ้นการคิดนอกกรอบ ส่งเสริมการตัดสินใจเชิงนวัตกรรม และสื่อสารอย่างคล่องตัวเหมาะสมกับสถานการณ์ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จึงต้องมีความรู้ ประสบการณ์ ความน่าเชื่อถือ และสามารถสร้างความศรัทธาให้ผู้ตามร่วมปฏิบัติงานอย่างสันติและมีประสิทธิภาพ (พินดา สุวรรณมาลา, 2557)

ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณธรรม วินัย ความภูมิใจในชาติ การพัฒนาศักยภาพผู้เรียนตามถนัด การใช้เทคโนโลยี การศึกษา การลดความเหลื่อมล้ำ และการยกระดับคุณภาพครู เพื่อให้ผู้เรียนเข้าถึงข้อมูล อาชีพ และโอกาสการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน ดังนั้น ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จึงมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของศูนย์เครือข่ายและยุทธศาสตร์การศึกษาของประเทศให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นเหตุผลที่ผู้วิจัยให้ความสำคัญในการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารในพื้นที่ดังกล่าว (สมาคมครูและบุคลากรทางการศึกษาอำเภอลำทะเมนชัย ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6, 2568)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามตำแหน่งและระดับการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 286 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 168 คน กำหนดขนาดโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบไปด้วย ตำแหน่ง และ ระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 30 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ ซึ่งเกณฑ์การแปลความหมายเพื่อคำนวณหาค่าเฉลี่ยของความเหมาะสม โดยใช้เกณฑ์ประมาณค่าความคิดเห็นตามแนวคิดของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดของเชอร์นิน (Chernin, 2001, p,13) เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) และการสร้างแบบสอบถามจากตำราของ บุญชม ศรีสะอาด (2553: 74 – 84)
3. ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยดำเนินการพัฒนาแบบสอบถามมาจาก เตือนใจ สุนกุล (2562) ได้จำนวนแบบสอบถาม 30 ข้อ
4. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ
5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค (IOC : Index of item objective congruence) ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.67-1.00
6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
7. นำเสนอแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try - out) กับบุคลากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ในโรงเรียนบ้านประสุข อำเภอชุมพวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7
8. คัดเลือกข้อคำถามที่มีความเหมาะสมจำนวน 30 ข้อ มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.98
9. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้อำนวยการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7
2. ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืน จำนวน 168 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับตำแหน่ง ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ และร้อยละ

2. วิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556:121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายจำแนกตามตำแหน่ง และระดับการศึกษาโดยใช้ค่า t – test (Independent samples

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับปฏิบัติ		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ด้านจินตนาการ	4.02	0.51	มาก
2	ด้านวิสัยทัศน์	4.03	0.52	มาก
3	ด้านแรงบันดาลใจ	4.08	0.51	มาก
ภาพรวม		4.05	0.48	มาก

จากตารางที่ 1 แสดงว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.05, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านแรงบันดาลใจ ($\bar{X}$ = 4.08, S.D. = 0.51) รองลงมาคือ ด้านวิสัยทัศน์ ($\bar{X}$ = 4.03, S.D. = 0.52) และด้านจินตนาการ ($\bar{X}$ = 4.03 S.D. = 0.51) ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านจินตนาการ ($\bar{X}$ = 4.03 S.D. = 0.51)

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามตำแหน่ง ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครูผู้สอน		t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านจินตนาการ	4.45	0.33	3.98	0.50	-5.536*	.000
2	ด้านวิสัยทัศน์	4.33	0.37	4.00	0.52	-3.48*	.002
3	ด้านแรงบันดาลใจ	4.36	0.34	4.05	0.51	-3.34*	.002
ภาพรวม		4.38	0.33	4.01	0.48	-4.22*	.000

*p ≤ .05

จากตารางที่ 2 แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามระดับการศึกษา ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับปริญญาตรี		สูงกว่าระดับปริญญาตรี		t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านจินตนาการ	3.96	0.48	4.19	0.54	-2.560*	.012
2	ด้านวิสัยทัศน์	3.98	0.51	4.16	0.51	-2.089*	.040
3	ด้านแรงบันดาลใจ	4.05	0.51	4.17	0.50	-1.557	.123
ภาพรวม		3.99	0.66	4.17	0.48	-2.222*	.029

*p ≤ .05

จากตารางที่ 3 แสดงว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามระดับการศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านแรงบันดาลใจที่ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายโรงเรียนดังกล่าวมีความตระหนักถึงบทบาทและความสำคัญของการเป็นผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ที่ต้องสามารถทำงานร่วมกับบุคลากรในสถานศึกษาได้อย่างมีศรัทธาและเชื่อมั่นในความสามารถของผู้ร่วมงาน สร้างบรรยากาศแห่งความสุขและอิสรภาพในการทำงาน ส่งเสริมให้บุคลากรเกิดแรงบันดาลใจและใช้จินตนาการอย่างสร้างสรรค์ในการพัฒนางาน นอกจากนี้ ผู้บริหารยังมีการสร้างองค์ความรู้ใหม่และนำความรู้นั้นมาใช้ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้วยความคิดเชิงสร้างสรรค์ รอบคอบ และมีเหตุผล มีการกระตุ้นให้บุคลากรคิดค้นแนวทางใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาตนเองและการทำงานให้เกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับการสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากร ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการดำเนินงานจนบรรลุเป้าหมายของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ในด้านวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษามีมุมมองที่กว้างไกล สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าและเตรียมความพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในอนาคต มีการวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อให้ทุกฝ่ายเกิดความเข้าใจร่วมกันในการขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ความเป็นเลิศ ด้านแรงบันดาลใจ ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการเป็นแบบอย่างที่ดี จุดประกายความคิดและโน้มน้าวจิตใจให้บุคลากรเกิดความมุ่งมั่นในการทำงาน มีการให้กำลังใจ ยกย่อง ชมเชย บุคลากรอย่างสม่ำเสมอ ทำให้บุคลากรเกิดความภาคภูมิใจและแรงจูงใจในการทำงานเพื่อความสำเร็จของสถานศึกษา จากปัจจัยทั้งหมดนี้ แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่โดดเด่น ทั้งในด้านการบริหารงาน ด้านวิสัยทัศน์ และด้านแรงบันดาลใจ ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดบรรยากาศแห่งความร่วมมือ ความคิดสร้างสรรค์ และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อันจะนำไปสู่คุณภาพทางการศึกษาที่ดีและยั่งยืนในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของแอช และเพอร์ซอลล์ (Ash and Persall, 2007) ภาวะผู้นำแบบสร้างสรรค์ (The Formative Leadership) จำเป็นต้องอาศัย ทักษะการเอื้ออำนวยความสะดวกในระดับสูง เนื่องจากภารกิจหลักของทฤษฎีนี้มุ่งเน้นการทำงานเป็นทีมในการสืบเสาะหาความรู้ การเรียนรู้ร่วมกัน การร่วมมือแก้ปัญหา และการจินตนาการถึงภาพอนาคตที่พึงประสงค์ รวมถึง การตรวจสอบความเชื่อร่วมกัน การตั้งคำถาม การรวบรวม วิเคราะห์ และแปลผลข้อมูล ตลอดจน การกระตุ้นให้ครูอาจารย์มีวงสนทนาอย่างสร้างสรรค์เกี่ยวกับการเรียนการสอน ภารกิจทั้งหมดนี้สะท้อนให้เห็นถึง พฤติกรรมของภาวะผู้นำแบบสร้างสรรค์ อย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สนธยา สมลิคุณ(2566) ได้ทำการ

วิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

2.1 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความแตกต่างในบทบาท หน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงานระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอน ซึ่งส่งผลให้มีมุมมองต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไม่เหมือนกัน ผู้บริหารสถานศึกษามักมีความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เนื่องจากเป็นผู้ที่ต้องรับผิดชอบในภาพรวมของการบริหารงาน มีการวางแผน ควบคุม ดูแล และประสานงานในทุกด้าน จึงมีโอกาสแสดงออกถึงความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง สามารถทำงานเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีจินตนาการในการคิดค้นแนวทางใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาองค์กร ตลอดจนเห็นความสำคัญของการสร้างแรงบันดาลใจให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา ผู้บริหารมักใช้วิธีการหลากหลายในการกระตุ้นและจูงใจให้ครูผู้สอนเกิดความรู้สึภาคภูมิใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง และพร้อมอุทิศตนเพื่อความสำเร็จของสถานศึกษา ในขณะที่ครูผู้สอนอาจมองภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในอีกมุมหนึ่ง โดยเน้นไปที่ผลลัพธ์จากการบริหารหรือการสนับสนุนที่ได้รับโดยตรง เช่น การส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศการทำงานที่ดี ความเท่าเทียมในการแสดงความคิดเห็น และการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางวิชาการ ดังนั้น ความคิดเห็นของครูผู้สอนจึงอาจมีความแตกต่างจากผู้บริหารเนื่องจากประสบการณ์การรับรู้และการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารต่างกัน อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครูผู้สอน ผู้บริหารควรเปิดพื้นที่ให้ครูมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจมากขึ้น รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นจากบุคลากรในทุกระดับ เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือ ความไว้วางใจ และบรรยากาศแห่งการทำงานที่สร้างสรรค์ร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้การบริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพและนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญรักษา กาลาศรี และ คณะ (2567) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบจำแนกตามตำแหน่งโดยรวมแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาจริยมาศ เหลืองสกุล (2567) ได้ทำวิจัย เรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบจำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05

2.2 จำแนกตามระดับการศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านแรงบันดาลใจไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มักผ่านกระบวนการเรียนรู้เชิงวิเคราะห์ การคิดเชิงระบบ และการทำวิจัย ทำให้มีมุมมองเชิงลึก สามารถเชื่อมโยงแนวคิดและวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาได้อย่างครอบคลุม เห็นความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ภายในระบบการศึกษา และสามารถคาดการณ์แนวโน้มในอนาคตได้อย่างชัดเจนกว่าบุคลากรที่มีระดับการศึกษาสูงมักมีแนวโน้มใช้จินตนาการและความคิดเชิงสร้างสรรค์ในการพัฒนาแนวทางใหม่ ๆ ที่มีความซับซ้อนและมีเหตุผลรองรับ พวกเขามักมีแรงบันดาลใจจากความต้องการสร้างการเปลี่ยนแปลงในเชิงระบบ เช่น การยกระดับคุณภาพการเรียนการสอน การบริหารจัดการเชิงนวัตกรรม หรือการเป็นต้นแบบทางวิชาการที่ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนพัฒนาอย่างรอบด้าน ส่วนด้านแรงบันดาลใจที่ไม่แตกต่างกันนั้น อาจเป็นเพราะไม่ว่าจะมี

ระดับการศึกษาสูงหรือต่ำ ทุกคนต่างมีแรงจูงใจภายในที่คล้ายคลึงกัน เช่น ความรักในวิชาชีพ ความมุ่งมั่นในการพัฒนาผู้เรียน และความต้องการเห็นสถานศึกษาประสบความสำเร็จ ความรู้สึกภาคภูมิใจในการทำงานเพื่อส่วนรวม จึงเป็นแรงผลักดันร่วมกันของบุคลากรทุกระดับการศึกษา อย่างไรก็ตามความแตกต่างทางระดับการศึกษาสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นที่ผู้บริหารควรใช้กลยุทธ์ในการบริหารบุคลากรที่เหมาะสมกับพื้นฐานและศักยภาพของแต่ละคน เช่น การจัดอบรมพัฒนาองค์ความรู้ให้แก่บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์และการวางแผนเชิงสร้างสรรค์ให้เท่าเทียมกัน รวมถึงการเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกระดับได้แสดงศักยภาพและมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มแนวทางใหม่ ๆ ในการพัฒนาองค์กร ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในสถานศึกษามีความเข้มแข็งและเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริธร คุ่มดีทอง และคณะ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบจำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตติภูมิ เทพคำ (2564) ได้ทำวิจัย เรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบจำแนกตามวุฒิการศึกษาสูงสุด โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรส่งเสริมและพัฒนาแรงบันดาลใจของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ให้ผู้บริหารคงไว้ซึ่งแรงบันดาลใจในการทำงาน โดยการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความสำเร็จ หรือการสร้างเครือข่ายผู้นำที่เป็นต้นแบบ เพื่อสร้างพลังทางบวกและจิตวิญญาณของความเป็นผู้นำที่เข้มแข็ง

1.2 ควรส่งเสริมการวางแผนเชิงระบบและการกำหนดกำหนดการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม การวางแผนเพื่อสร้างกำหนดการในการดำเนินงานของสถานศึกษา ผู้บริหารควรพัฒนาทักษะการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ใช้ข้อมูลและผลการประเมินในการกำหนดแผนงานอย่างมีระบบ และสื่อสารแผนให้บุคลากรเข้าใจตรงกัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ทราบถึงองค์ประกอบที่มีผลต่อการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบ

2.2 ควรศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ โดยการเปรียบเทียบกับภาวะผู้นำรูปแบบอื่น ๆ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

จิตติภูมิ เทพคำ. (2564). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. การค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาโท, มหาวิทยาลัยพะเยา.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. สำนักพิมพ์สุวีริยาสาสน์.
- บุญรักษา กาลาศรี และคณะ. (2567). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ปจรรย์มาศ เหลืองสกุล. (2567). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย. การค้นคว้าด้วยตนเองปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา.
- พนิดา สุวรรณมาลา. (2557). ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รัชฎากร อัครจันทร์. (2560). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ศิริธร คุ่มดีทอง และคณะ. (2564). ผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3. วารสารปราชญ์ประชาคม, 3(1), 1.
- สมาคมครูและบุคลากรทางการศึกษาอำเภอลำทะเมนชัย ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 อำเภอลำทะเมนชัย. (2568). วันครู ครั้งที่ 69: 16 มกราคม 2568. ลำทะเมนชัย: 16-53.
- สนธยา สมลิคุณ. (2566). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2. สารนิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Ash, R., & Persall, M. (2007). The principal as chief learning officer: The new work of formative leadership. Birmingham: Stamford University Birmingham.
- Chernin, P. (2001). Creative leadership: The strength of ideas, the power of the imagination. Vital Speeches of the Day, 68(8), 245.